

Současná bohemistika jména, publikace

Ústav pro jazyk český

- v květnu 1911 zřízena **Kancelář Slovníku jazyka českého**
- práce na slovníku řídil a realizoval sbor lexikografů, členů lexikografické a dialektologické komise
- Návrh na zřízení "**Ústavu pro jazyk český**" byl přednesen 30. června 1945 na 98. schůzi lexikografické a dialektologické komise a byl schválen dne 25. července 1945 a dne **6. února 1946** byl „ÚJČ“ **ustaven**. Akademickým referentem nového ústavu byl ustanoven Bohuslav Havránek.
- 1. ledna 1953 začleněn do Československé akademie věd pod názvem **Ústav pro jazyk český ČSAV**. Ředitelem byl jmenován Bohuslav Havránek, vědeckým tajemníkem František Daneš.

Pracoviště ÚJČ AV ČR dnes

- ▶ oddělení gramatiky
- ▶ oddělení jazykové kultury
- ▶ oddělení současné lexikologie a lexikografie
- ▶ oddělení stylistiky a lingvistiky textu
- ▶ oddělení onomastiky
- ▶ oddělení vývoje jazyka
- ▶ dialektologické oddělení
- ▶ etymologické oddělení

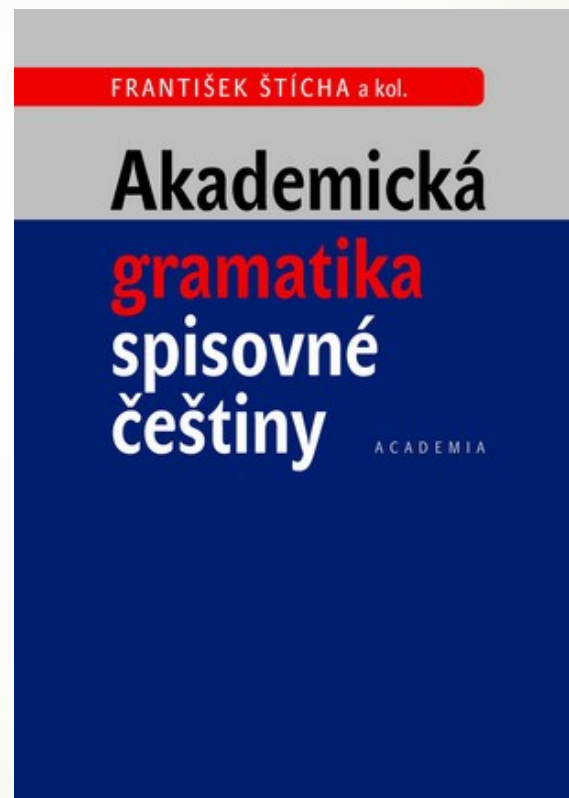

oddělení gramatiky

- Činnost oddělení gramatiky je soustředěna na výzkum gramatiky současné češtiny. Základem výzkumu je práce s velkými elektronickými soubory textů, které spravuje Ústav Českého národního korpusu; jde zejména o korpusy SYN, SYN2000, SYN2005, SYN2010, SYN2006PUB a SYN2009PUB.
- **doc. PhDr. František Štícha, CSc.**
- **PhDr. Josef Šimandl, Ph.D.**
- **PhDr. PaedDr. Miloslav Vondráček, Ph.D.**
- **<http://www.slovnikafixu.cz/>** Je o kompendium popisující všechny důležité odvozovací prvky slov užívaných v současných českých textech – včetně slov přejatých.

2013

oddělení jazykové kultury

- ▶ jako jediné bohemistické pracoviště v České republice poskytuje soustavné [jazykové poradenství](#) a jazykové expertizy nejrozličnějším uživatelským skupinám a permanentně tak získává informace o fungování jazyka a o aktuálních vyjadřovacích potřebách příslušníků našeho jazykového společenství;
- ▶ od roku 2009 [Internetová jazyková příručka](#), 60 000 hesel;
- ▶ oddělení jazykové kultury zaštiťuje redakci recenzovaného odborného časopisu [Naše řeč](#).

oddělení současné lexikologie a lexikografie

- Nová slova v češtině. Slovník neologizmů 1 (1998)
- Nová slova v češtině. Slovník neologizmů 2 (2004)
- Akademický slovník cizích slov (1995), 1. vydání
- Nový akademický slovník cizích slov (2005), opravené a doplněné 2. vydání
- Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost 2., opravené a doplněné vydání 1994; 3., opravené vydání 2003
- **Akademický slovník současné češtiny** (vzniká od roku 2012); online

Jde o slovník středního rozsahu s předpokládaným počtem 120–150 tisíc lexikálních jednotek. Jeho cílem je popsat slovní zásobu současné češtiny (tj. od roku 1945), a to všeobecně rozšířenou, užívanou ve veřejné oficiální a polooficiální komunikaci i v komunikaci běžné (tj. neveřejné, neoficiální).

oddělení stylistiky a sociolingvistiky

- Mgr. Petr Kaderka, Ph.D.
 - prof. PhDr. Jana Hoffmannová, DrSc.
 - doc. PhDr. Jiří Homoláč, CSc.
 - Mgr. Lucie Jílková, Ph.D.
 - Mgr. Kamila Mrázková, Ph.D.
 - Redakce časopisu Slovo a slovesnost
-

2016

STYLISTIKA MLUVENÉ A PSANÉ ČEŠTINY

Jana Hoffmannová,
Jiří Homoláč, Eliška Chvalovská,
Lucie Jílková, Petr Kaderka,
Petr Mareš, Kamila Mrázková

Monografie navazuje na tradice pražské funkční stylistiky a snaží se dosavadní výzkumy stylové variantnosti českých textů doplnit a obohatit. Vychází z textů, které do komunikačního procesu vstoupily v posledních letech; respektuje kontinuitu stylového vývoje a současně poukazuje na některé vývojové tendence. Stylistické dění spojuje s výraznými komunikačními sférami (sféra komunikace běžné, institucionální, odborné, učební, mediální, reklamní a literární). Publikace je určena lingvistům, studentům jazykovědných oborů, profesionálním uživatelům češtiny (učitelé, překladatelé, redaktoři) či specializovaným zájemcům (žurnalisté, reklamní textaři); bohatý a diferencovaný výběr analyzovaných ukázek různých žánrů by mohl zaujmout i širší okruh čtenářů.

lingvistika [ˈlɪŋɡvɪstɪka]
nauka o jazyku (jazykověda, jazykoveda)
podstatné jméno rodu ženského

academia

oddělení onomastiky

- ▶ *Staročeská osobní jména a naše příjmení* (1964)
- ▶ M. Knappová *Jak se bude (vaše dítě) jmenovat* (1. vydání v roce 1978)
- ▶ *Index českých exonym. Standardizované podoby, varianty*. Praha 2006 -- představuje domácí podobu cizího zeměpisného názvu (toponyma) označujícího objekt ležící vně území domácího jazyka (např. Řím místo Roma, Vídeň místo Wien) atd.
- ▶ vydává *Acta onomastica*

oddělení vývoje jazyka

- ▶ dva hlavní úkoly: lexikologicko-lexikografický a textologicko-ediční
- ▶ *Elektronický slovník staré češtiny*
- ▶ *Lexikální databáze humanistické a barokní češtiny*
- ▶ Textologicko-ediční úkol se zabývá komplexní filologickou analýzou historických textů, jeho výstupem jsou především edice staročeských, humanistických a barokních literárních památek, a to jak ve formě knižních edic, tak ve formě edic elektronických.
- ▶ PhDr. Alena Černá, Ph.D.

dialektologické oddělení (Brno)

- ▶ **Český jazykový atlas** (ČJA 1, Praha 1992 (dotisk 2004), ČJA 2, Praha 1997, ČJA 3, Praha 1999, ČJA 4, Praha 2002, ČJA 5, Praha 2005, ČJA. Dodatky, Praha 2011).
- ▶ Vedoucí úkolu: PhDr. Jan Balhar, CSc.
- ▶ **Slovník nářečí českého jazyka**
- ▶ Vedoucí úkolu: PhDr. Stanislava Kloferová, CSc. (úmrtí 2020; dnes vedoucí oddělení **PhDr. Martina Ireinová, Ph.D.**), hlavní řešitelka grantu GA ČR č. P406/11/1786 Slovník nářečí českého jazyka (2011–2015)
Slovník nářečí českého jazyka zpracovává lexikální zásobu nářečí v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Postihuje naše nářečí přibližně za posledních 150 let.

etymologické oddělení (Brno)

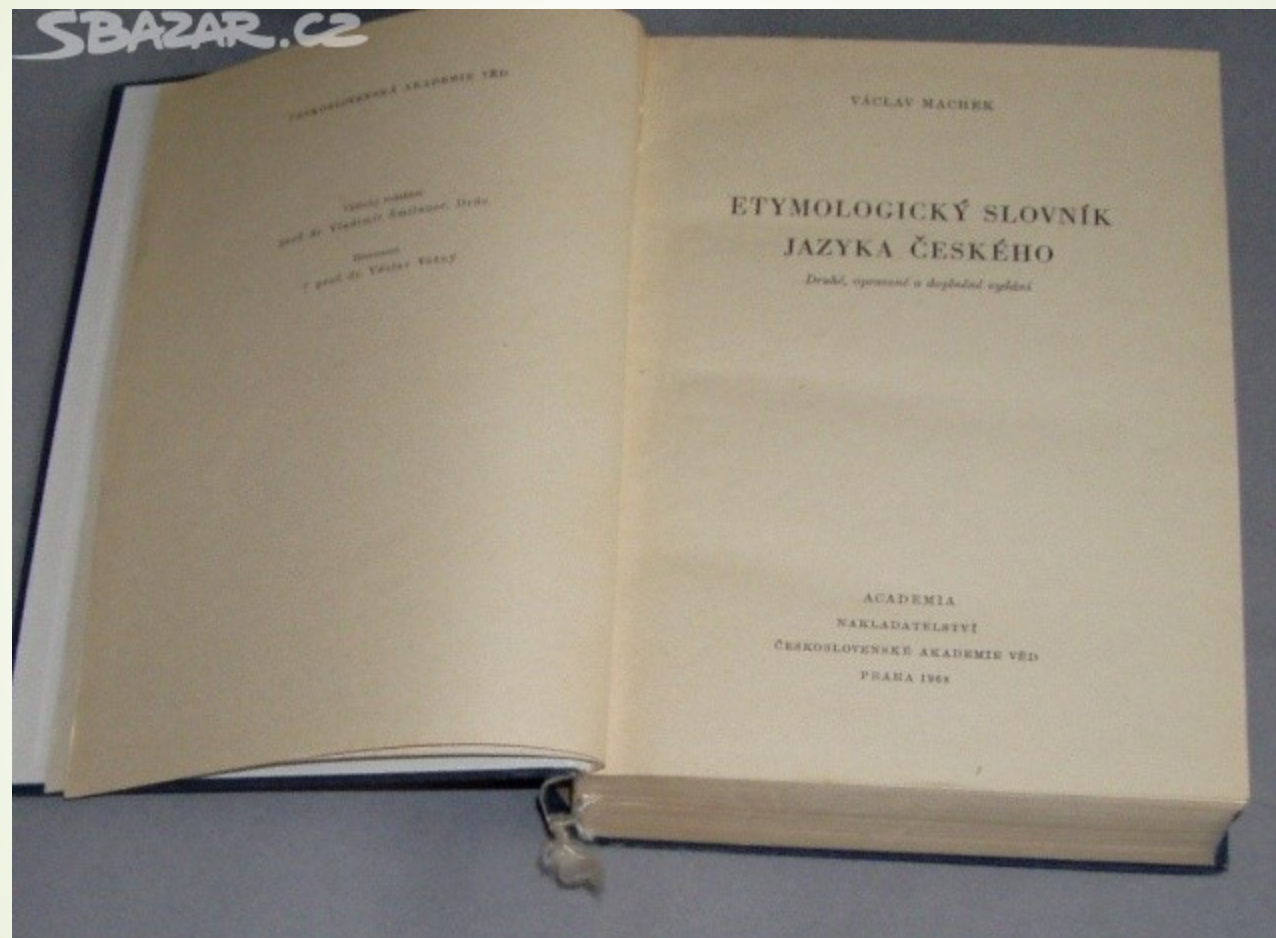
- ▶ zabývá etymologií, je zaměřena na všestranný historickosrovnávací výzkum slovanského lexika od nejstarších období po rozpadu indoevropského jazykového společenství přes fázi formování jednotlivých slovanských jazyků až po současný stav.
- ▶ Zpracování *Etymologický slovník jazyka staroslověnského*, jediného etymologického slovníku tohoto nejstaršího slovanského spisovného jazyka na světě; nejstarší doložený slovanský jazyk; vychází v sešitech

Brněnská etymologická škola

Václav Machek

- Etymologický slovník jazyka českého (1968) - Václav Machek; 2010, 4. vydání (nezměněné)
Působil v Kanceláři Slovníku jazyka českého (1929–1931)
- Český etymologický slovník - Jiří Rejzek (2001) (Ústav českého jazyka a teorie komunikace FF UK)
- *Stručný slovník etymologický jazyka československého (1933)* – Josef Holub; kritizován, opraven 1937; základnou pro lepší slovník Františka Kopečného a Stanislava Lyera.
- Stručný etymologický slovník jazyka českého (1967) - Josef Holub

V Á C L A V M A C H E K

ETYMOLOGICKÝ

SLOVNÍK

JAZYKA ČESKÉHO

Nový encyklopedický slovník češtiny 2017

- ESČ, 2002
- NESČ, 2017
- Hmotnost 6, 22 kg
- <https://www.czechency.org/>

